

[Adolph Sørensen.]

Det kan ikke skjules, synes jeg, at der er en tendens i boligministerens boligpolitiske linje, der — det er jeg også enig i — ikke betegner nogen ny linje, men højst en frasering eller nuancering af den hidtil førte politik. Hans ønske om at tage fat på virkeliggørelsen af kapacitetsudvalgets mål: at væksten i byggeriet skal ledes over på det såkaldte montagebyggeri, forekommer noget tendentiøst, og ministeren foreslår jo at udvide rammerne for det statsgaranterede byggeri og lade den statslige boligstøtte bidrage til at fremme det såkaldt langtidsplanlagte industrialiserede byggeri.

Jeg finder, at man på dygtig måde fra producentside har udnyttet de foreliggende muligheder i den såkaldt utraditionelle sektor og også opnået resultater, men det ligger jo faktisk sådan, at meget vide kredse også i det høje ting, har stirret sig så blinde på dette faktum, at man ligesom ikke har kunnet se, hvad der er sket på den øvrige byggefront.

Der tales jo fra alle sider med om boligproblemerne, om boligmangel, om bolignød, om industrialisering af byggeriet, om rationalisering og kapacitetsforøgelse, langtidsplanlægning o. s. v. o. s. v. Ofte tales der nu meget højt fra sider, som ikke kan forudsættes at have den fornødne saglige baggrund, men det hænder altså også, at folk med en sådan kommer til at skrive og sige ting, som ikke helt kan stå for en nærmere prøvelse. Sådan er det jo faktisk gået udvalget, der har begået betænkning nr. 364. Jeg skal indrømme, at det er nu engang sandhed, at hastværk er lastværk, og udvalget havde ikke for meget tid til sin rådighed men jeg synes også, det skal siges, at udvalget så afgjort var for snævert og for ensidigt sammensat. Som allerede nævnt er udvalget altså kommet for skade at benytte nogle forældede tal for medgåede mandtimer m. v. for det såkaldt traditionelle byggeri, tal, som så afgjort ikke er ajourført, og herved kommer meget væsentlige dele af betænkningens afsnit og dens tabeller, prognoser og konklusioner i virkeligheden ud af takt med kendsgerningerne i det levende liv, og det er naturligvis meget uheldigt, ikke mindst når eller hvis boligministeren på afgørende måde vil basere sin fremtidige linje på disse konklusioner.

Det forekommer kyndige folk helt uvirkeligt, når udvalget i tabel 20 — det er den, der taler om fremtidens muligheder — opererer med stationære tal for parcelhuse, når man betænker, hvilke ønsker og hvilket pres der fra bygherreside er netop på dette område. Det er for øvrigt også allerede fremhævet af det ærede medlem hr. Hastrup.

Udvalget mener heller ikke, at det murede etagebyggeri overhovedet kan forøges i den kommende periode. Denne tanke er jo absurd, men det er den samme idé, der kommer til udtryk i tabellens alternativ 2, betænkningens p. 32, hvor man uden videre amputerer begrebet muret byggeri med anvendelse af præfabrikerede elementer og så til gengæld som ved et trylleslag bringer ekstra 14.500 montagelejligheder til verden, hvorved man altså når frem til at opføre 60.000 lejligheder årlig i 1970. Ak ja, og ingen kan jo vide, om der nu også er behov herfor til den tid, eller for øvrigt om der er råd hertil.

Selvfølgelig kan man forøge produktion og kapacitet i det traditionelle, det såkaldt murede byggeri, herunder også — og da ikke mindst — ved i stedse stigende grad at anvende præfabrikerede komponenter. Der har i en lang årrække fundet en udvikling sted, som taler for sig selv. Mandtallet er i høj grad bragt ned. Jeg skal tildele mig at understrege, at alene i tiåret 1952-62 blev det nedbragt med 365 timer pr. lejlighed pr. parcelhus. I et bestemt muret parcelhusbyggeri, rationelt planlagt og omfattende i alt 651 huse opført i årene 1959 til og med 1963, er mandtimeforbruget pr. 100 m² enfamilieshus opgjort til 1.228 timer i alt og ikke 2.400-2.500, hvad der er udgangspunktet for udvalget i den grønne betænkning.

Disse tal taler for sig selv og synes at sige klart nok, at man, og dermed også boligministeriet, bør være yderst varsom med at lægge betænkningen til grund ved tilrettelæggelsen af det fremtidige byggeri.

Præfabrikerede elementer til brystninger, altanpartier, etageadskillelse, trapper, sølbænke, dragere o. s. v. har været anvendt i mange år og bliver det i stedse stigende grad. Kendsgerningen er jo, at det traditionelle byggeri avancerer næsten fra dag til dag, og det vil fortsætte hermed. I samme